

20. 9. 2000

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Novela zákona o státní památkové péči - záměr nebo nedopatření

Zákon č. [20/1987](#) Sb. o státní památkové péči byl mimo jiné novelizován zákonem č. [361/1999](#) Sb. - přinášíme Vám komentář k této novele

Zákon č. [20/1987](#) Sb. o státní památkové péči byl mimo jiné novelizován zákonem č. [361/1999](#) Sb. Cílem zákonem č. [361/1999](#) Sb. bylo zejména jednoznačně upravit podmínky pro výkon práce restaurátora, tzn. určit jednoznačná kritéria a nastolit tak právní jistotu. Zákon č. [20/1987](#) Sb. o státní památkové péči byl ale velice rychle změněn novelou další, tato ještě nevyšla ve Sbírce a byla Parlamentem schválena 18.9.2000. Obsahem této nové novely bylo zrušit čl. II zákona č. [361/1999](#) Sb., podle kterého měla ze zákona pozbýt platnosti oprávnění k restaurování, udělená Ministerstvem kultury podle předchozí právní úpravy. Myslíme, že nelze jednoznačně hodnotit jak se cíle zákona č. [361/1999](#) Sb. podařilo dosáhnout, chceme však upozornit na jednu nezanedbatelnou skutečnost, zasahující do smluvních vztahů v oblasti restaurování.

Zákon č. [361/1999](#) Sb. upravil práva a povinnosti fyzických osob - restaurátorů - a zároveň řekl, že restaurovat mohou pouze fyzické osoby, resp. právnické osoby zákon č. [361/1999](#) Sb. nezmiňuje (samozřejmě s ohledem na výlučný charakter práce restaurátora se jedná o otázku formálně právní). Zákon č. [361/1999](#) Sb. zároveň novelizoval i zákon č. [455/1991](#) Sb. o živnostenském podnikání a to tak, že do ustanovení jeho § 3 obsahující negativní vymezení živností zařadil i "restaurování kulturních památek nebo jejich částí, které jsou díly výtvarných umění nebo uměleckořemeslnými pracemi". Účinnost této novelizace živnostenského zákona byla vázána na účinnost další novelizace živnostenského zákona, kterou do něj byla zařazena jako vázanou živnost živnost "restaurování děl z oboru výtvarných umění, která nejsou kulturními památkami, ale jsou uložena ve sbírkách muzeí a galerií nebo se jedná o předměty kulturní hodnoty". To, co se myslí muzei a galeriemi a předměty kulturní hodnoty specifikují zákon č. [54/1959](#) Sb. o muzeích a galeriích a zákon č. [71/1994](#) Sb. o prodeji a vývozu předmětů kulturní hodnoty, na které je v příloze živnostenského zákona odkazováno.

Důsledkem uvedeného je ta skutečnost, že

- "restaurování kulturních památek nebo jejich částí, které jsou díly výtvarných umění nebo uměleckořemeslnými pracemi" není upraveno živnostenským zákonem. Otázkou tedy je, zda zákon č. [20/1987](#) Sb. o státní památkové péči je právním předpisem, na který odkazuje zákon č. [513/1991](#) Sb. ve svém ustanovení § 2 odst. 2 kde jako podnikatele uvádí osobu podnikající na základě jiného než živnostenského oprávnění podle zvláštních předpisů. Restaurátor totiž nemůže v tomto případě podnikat podle živnostenského zákona (nejedná se o živnost jak bylo uvedeno výše), neprovozuje zemědělskou výrobu a pokud by se chtěl zapsat do obchodního rejstříku, narazí na stejné omezení. Vzhledem k těmto skutečnostem nelze než dovést, že se tedy zřejmě musí jednat o onen zvláštní právní předpis. Zůstává ale zde skutečnost, že takový předpis by měl obsahovat jednak podmínky pro výkon činnosti konkrétním subjektem a jednak podmínky výkonu této činnosti takovým subjektem. Způsob výkonu činnosti lze ale ze zákona č. [20/1987](#) Sb. o státní památkové péči vyčíst ztěží.

- pokud platí výše uvedené, pak "restaurování kulturních památek nebo jejich částí, které jsou díly výtvarných umění nebo uměleckořemeslnými pracemi" může provádět pouze fyzická osoba, což ale znamená že smlouvu o provedení restaurování konkrétních věcí by nemohla uzavřít právnická osoba, ale pouze a vždy jen osoba fyzická, restaurátor.

- následně tedy objednatel v případě "restaurování kulturních památek nebo jejich částí, které jsou díly výtvarných umění nebo uměleckořemeslnými pracemi" nemůže uzavřít jednu smlouvu s jedním velkým subjektem, musí uzavřít velké množství smluv s jednotlivými restaurátory a jejich práci sám, nebo prostřednictvím někoho jiného koordinovat. Samozřejmě některé předměty může restaurovat jeden člověk, značné množství zakázek ale i s ohledem na omezení rychlosti práce technologickými postupy lze provádět pouze s více restaurátory, má-li být práce v rozumném časovém úseku dokončena.

Otázkou pak je, zda toto omezení bylo cílem zákonodárce a proč. Odpověď by sice měla dát důvodová zpráva k zákonu č. [361/1999](#) Sb., zde se ale v části, týkající se problému uvádí, že:

"Poslední novelou zákona č. [455/1991](#) Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), bylo restaurování kulturních památek začleněno mezi živnosti koncesované. Vzhledem k rozdílným účelům, které sleduje památkový zákon a živnostenský zákon, dochází v praxi k vážným problémům při jejich dodržování. Jedná se zejména o to, že podle zákona o státní památkové péči mohou restaurovat pouze fyzické osoby na základě povolení, které jim udílí Ministerstvo kultury. Právnické osoby mohou restaurovat pouze prostřednictvím fyzických osob s příslušným povolením, tj. mohou provádět pouze obstaravatelskou, agenturní, investorskou nebo jinou činnost, spočívající v zajištění restaurátorských prací prostřednictvím restaurátorů s povolením pro příslušnou specializaci. Živnostenský zákon, který právně vymezuje podnikatelskou sféru, dosud umožňuje však získat koncesovanou živnost pro restaurování i právnickým osobám, které nemohou prokázat požadovanou odbornou způsobilost, stanovenou v příloze č. 3 k živnostenskému zákonu, t.j. povolení podle § 14 odst.8 památkového zákona. Podle živnostenského zákona postačí, když takovou odbornou způsobilost prokáže pouze odpovědný zástupce. Ten však může podle památkového zákona pro právnickou osobu vykonávat restaurování sám a pouze v rozsahu uděleného povolení.

Navrhované úpravy udílení povolení k restaurování se právní normy Evropské unie nedotýkají. Problematika restaurátorské činnosti je v jednotlivých zemích Evropské unie zpravidla upravována samostatně nebo v rámci příslušných procesních předpisů jejich vnitřními právními řády. Restaurování děl výtvarných umění, která nejsou kulturními památkami, a nákup a prodej kulturních památek a předmětů kulturní hodnoty jsou podle stávajícího živnostenského zákona živnosti volné. Z důvodů zajištění ochrany těchto děl před nekvalifikovanými restaurátorskými zásahy a v zájmu zajištění odbornosti při obchodování s kulturními památkami a s předměty kulturní hodnoty je nanejvýš žádoucí zařadit tyto činnosti do režimu živností vázaných. Samotné přijetí navrhovaného zákona si nevyžádá zvýšení nároků na státní rozpočet. Naopak se předpokládá, že vyjmutím činnosti restaurování z působnosti živnostenského zákona a tím, že řízení bude probíhat pouze před jedním orgánem státní správy, dojde k značným úsporám výdajů státního rozpočtu určených na zajištění výkonu státní správy v České republice."

Z důvodové zprávy ale není zřejmé v čem viděl navrhovatel problém při dodržování stávající právní úpravy. Pomineme-li nová ustanovení upravující podmínku způsobilosti restaurátorů, je zřejmé že živnostenský zákon upravuje způsob a podmínky výkonu podnikání a zákon č. [20/1987](#) Sb. o státní památkové péči kvalifikační předpoklady restaurátora, který konkrétní práci provádí. Jedná se tedy o dvě naprosto odlišné a zcela nezávislé oblasti. Tyto oblasti samozřejmě mohou být upraveny v rámci jednoho právního předpisu, byť to není příliš systémové, nelze toho ale docílit prostou negací jedné oblasti bez jakékoliv změny v oblasti druhé. Domníváme se rovněž, že zcela nepodložené je tvrzení o úsporách ve státním rozpočtu v důvodové zprávě, resp. toto tvrzení by mělo být podloženo

kvantifikací jak úspor na straně jedné tak nárůstu na straně druhé.

Závěrem lze pouze uvést, že pokud chtěl zákonodárce skutečně docílit stavu, že pouze fyzické osoby budou moci nejen restaurovat ve výše uvedeném konkrétním případě, ale i být subjekty smluvních vztahů, není zřejmý důvod proč tak chtěl učinit. Zajištění kvality restaurování to být nemohlo, neboť to bylo možné prostřednictvím živnostenského zákona za vzájemného použití zákona č. [20/1987](#) Sb. o státní památkové péči při některých eventuálních menších změnách obou zákonů. Faktickým důsledkem uvedeného ale zřejmě budou podstatné komplikace smluvních vztahů, uzavíraných na restaurování konkrétních věcí a z toho vyplývající vyšší náročnost zejména pro objednatele.

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)
- [Jak fungují plánovací smlouvy v reálných situacích \(2. díl\)](#)